

ABONAMENT:
 pentru
 Austro-Ungaria:
 Pe an cor. 5.—
 Pe 1/2 an c. 2.50
 pentru
 România și Străinătate
 Pe an cor. 12.—
 — Un nr. 8 III.—

OLTEANUL

INSERTIUNI:
 se primesc cu
 prețuri reduse.
 —
 Scrisori nefran-
 cate se refuză.
 —
 Manuscripte nu
 se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMĂNALĂ, SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46, (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

**Apare în fie-care Joi seara, sub
 direcția unui comitet de redacție.**

ADMINISTRAȚIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46, (casele I. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

Din grijile vieții.

....Târzie toamnă e acum
 Să scutur frunzele pe drum.
Emineanu.

Toamna de mult ne-a bătut la ușe!
 O spun aceasta pasările călătoare,
 cari presimțind apropierea frigului,
 ne-au părăsit și s'au dus călduri de
 călduri în țări mai călduroase și cu
 ele dus'au și dorurile noastre.

O spun aceasta frunzele îngălbe-
 nite, cari deslipindu-se de pomii și
 de arborii pe cari s'au născut și au
 trait pân' acum, îi părăsesc și să duc,
 de mulțorii alungate de vânt, în mari
 depărtări dela locul unde au fost che-
 mate la vieață de caldele raze ale
 soarelui primăvăratec.

O spun aceasta zilele cele scurte
 și nopțile cele din ce în ce mai lungi
 și mai răcoroase.

O spun aceasta vântulețele din
 spre seară, cari din ce în ce sunt mai
 reci și mai jignitoare.

O spune și brumacea groasă și
 rece, care din zi în zi cade tot în mă-
 sură mai mare și pune sfârșit vieții
 plantelor.

Și precum primăvara a deschis
 câmpiile și luncile, așa toamna acum
 cu cheile în mână le închide și deo-
 dată cu adunarea rodurilor celor mai
 de pe urmă din câmpuri, alungă în
 sate și orașe pe harnicii muncitori,
 obosiți de greaua muncă neîntreruptă
 începută în zorile primăverii! Rămâne
 acum, unde se află păduri, tăiatul și
 adusul lemnelor pentru foc.

Năcăjesc cei-ce n'au păduri, ce e
 drept, dar năcăjesc și cei cu păduri!...
 Ce grije face și acest lucru oamenilor,
 cari au pădure puțină, rea și și aceea
 în mare depărtare! Să scoală bieții
 oameni cu noaptea în cap și vin acasă
 cu a doua noapte în spate istoviți de
 puteri și hămesiți de foame! Cine
 știe dac'au avut răgaz să imbuce o-
 dată pâne uscată și să bea o gură de
 apă!?

Cu ce zor se grăbesc să și in-
 carce carele!

De-o parte vezi juni vioi și sprin-
 teni, de altă parte bătrâni gârboviți și
 neputincioși.

Și unii și alții se întrec în a tăia
 și încărcă carele cât mai îngrabă. Dar
 bătrânii tot o dau mai greu și uitân-
 du-se la juni își zic în gândul lor:
 «De-am mai fi și noi odată ca voi,
 atunci știm, că am încărcă carul mai
 curând!»!

S'apropie seara.

Pădurea, carea până mai adinea-
 ori vuela de mulțimea oamenilor și a
 animalelor, începe acum a să liniști
 și a-și lua starea de mai înainte.

E cel din urmă car.

Un biet om și-a frânt o roată
 și a trebuit să pună în locul ei un
 lemn «târș», o «cota» ca să poată
 duce carul și să nu meargă fără lem-
 ne acasă — spre paguba și năcazul
 lui și batjocura sătenilor. L'a și dus.

Nevoia te învață ce să faci!

Ea e cel mai mare meșter din
 lume.

Cei dela orașe dac'ar vedea de
 unde s'aduc lemnele și cu câtă nevoie,
 de bună scamă ar zice, că zău nu's
 scumpe. Nu arareori e pusă vieața o-
 mului în joc.

Drept au bătrânii neputincioși să
 ofteze!

Numai cine a pădurit, adevă nu-
 mai cine a mers cu carul după lemne
 în pădure, numai acela știe ce însem-
 nează a «păduri»!

E ușor din gură, dar e greu în
 faptă!

Unde să se mai pună multele și-
 cane și năcasuri, ce să fac oamenilor,
 pânăce capătă planul de tăiere!

De mulțorii îi apucă iarna fără
 un băț de lemn și cei puși cu «în-
 grijirea» de păduri nici habar n'au de
 năcazul oamenilor! În odaia caldă,
 unde focul vâlvaie în bobotae în soba
 cea mare, omul nu poate gândi la
 cel înghețat până și la oase!

Sunt păduri și la locuri mai bune;
 unde se poate păduri până toamna
 târziu, ba chiar și iarna; dar sunt și
 de acele, unde și-a înțarcat dracul co-

pii», acolo e foarte rău, e aproape
 preste puțință de a păduri, când e
 timpul rău, ploios, ori începe a ninge
 și a îngheța pământul, acolo apoi «pă-
 durile» e împreunat cu «punerea ca-
 pului» adevă cu «stingerca vieții». Și
 totuși nime nu se gândește ca să vie
 în ajutorul acelor amărăți și chinuiți
 oameni!....

E foarte rău, că oamenii noștri
 și «*planul de tăiere*», îl taie fără
 nici un plan, ci mai mult pe «*puteri*»
 care cum poate și unde poate. Și a-
 ceasta nu e bine.

Plătim cu toții aruncurile pădurii,
 avem aceleași datorințe, trebuie s'avem
 și aceleași drepturi: *trebuie să fo-
 losim unul ca altul, nici mai
 mult nici mai puțin. Și aceasta
 se poate ajunge numai tăind cu
 toții împreună, făcând sorți a-
 semenea de mari și dând fiecă-
 ruia «partea» sau «soartea» sa.*

*Numai lucrând așa se face
 dreptate fie-căruia.* Ear celor să-
 raci și văduvelor amărate și fără vite
 cum li s'ar face o «îndemână» și un
 nespun bine dac'ar li s'ar aduce și lor
 prin cei avuți și cu stare bună câte
 o încărcătură de lemne, ca să nu su-
 fere și să fie chinuiți de gerul cel
 cumplit al iernei!

Prin aceea s'ar arăta inima cea
 nobilă, sufletul cel bun și adevărata
 milă și pomană creștinească.

Oh! că greu să luptă cu cumpli-
 tul ger cei-ce n'au lemne de foc în
 puterea iernei!

Creștinilor buni! fie-vă milă de
 cei săraci, amărăți și năcăjiți, dac'ar vo-
 iți că și de voi să aibă milă Părinte-
 le cel milostiv din ceriu!...

Multe năcasuri mai au sermanii
 muritori!

Dar despre năcasurile acestea
 ale bieților oameni vom vorbi mai
 pe larg cu alt prilej. Acum am făcut
 numai o mică constatare.

Cu chin cu vai s'a gătat și cu
 păduritul!

S'au adus atâtea lemne, încât nici
 să mori nici nici să trăești nu's de-
 stule.

Ne întorcem acum luarea aminte asupra altei împrejurări de mare însemnătate în plugărie.

Este aratul de toamna.

Mai mulți oameni din nepricepere și alții poate din lipsa de timp și mai mulți vor fi cari din lene nu fac lucrul acesta.

Și unii și alții greșesc rău, nu's de laudă.

Și să le spunem pentru ce :

Aratul de toamna în plugărie sau în economia câmpului e de mare însemnătate.

Anumit pentru aceea, că vitele toamna pot să mai pășunească și în câmp și așa nu trebuie să le dea omul tot fân gata; apoi arătura de toamnă, degerând preste iarnă să înfrăgetează și prin aceea să drege mult, încât face aproape ca și o gunoie mai slabă; dacă însă lucrul acesta se amână pe primăvară, atunci e foarte rău, că primăvara de mulțori, fiind pământul umed și plin de apă, se ară cu mult mai greu, apoi nutrețul de mulțori e pe sfârșite și animelele din pricina aceasta sunt slăbite și tare cu greu se poate lucra cu ele.

Afară de aceasta lucrul cel mai însemnat este, că primăvara lucrurile sunt foarte îngrămădite, încât omul nu poate răsbi cu toate. **Deci nu putem din destul îndemna pe plugarii noștri ca să are cât se poate mai mult de toamna.**

E bine și pentru aceea, că cartofii, orzul, grâul și săcara de primăvară, chiar și ovăsul se fac și rodesc cu mult mai bine în arăturile de toamna. Apoi cânepa, napii de nutreț și verzele încă putem aștepta să se facă cum se cade numai în arătura de toamna.

Isprăvindv-se și cu aratul, trebuie să ne îndreptăm, grija la curțile, casele, grajdurile, cotețele și toate acelea, clădiri unde au să se adăpostească oamenii și animalele, ca să le scutim de frigul și gerul iernei, care încurând va alunga toamna de pe locurile noastre și'i va cuprinde locul.

Trebuie să dregem și lipim părții, să astupăm găurile, să punem în rând bun ieslele, să facem tot ce'i de lipsă, ca iarna să ne găsească în cea mai bună rânduială. Drept, ca să zice, că: *Moartea și iarna nu te găsească gata nici odată!* Dar pentru aceea noi să ne silim, ca totuși să ne găsească, că altfel mult rău și pagubă ne poate face.

Nu numai oamenii, dar și animalele în frig o duc cu mult mai greu ca'n căldură, tigoresc numai, ear oamenii cu deosebire duc o viață de tot amară și chinuită. Mai curând se mulțămesc animalele cu nutremânt și mai slab, decât să fie chinuite de gerul iernei. De aceea grijiți bine de aăpostul lor! Dar chiar și oamenii cum sunt ei de chinuiți de gerul iernei!

Ingrijiiți-vă dară bine, fraților, ca să aveți cele de lipsă pentru iarna ce s'apropie, bucate și toate cele de ale mâncării, apoi lemne de foc, nutreț pentru animale și grajduri bune călduroase și bine îngrijite. Nu uitați nici aceea, că timpul iernei cu nopțile cele lungi, nu este pentru lenevire și petreceri prin cele crâșme blăstămate cu beții, bațocuri, certuri și alte lucruri desfrânate, ci pe lângă grija animalelor, îmbrăcarea și hrănirea trupului **să ne gândim și la hrana sufletului câștigându-ne cărți bune și ținând sau abonând — pe lângă un preț neînsemnat fie-carele câte o foaie sau gazetă bună, scrisă anume pentru popor, care îți dă tot felul de povești bune și folositoare, te luminează la minte și te ține în mijlocul căsenilor tăi, în mijlocul familiei tale, lucrând și bucurându-se cu toții împreună și făcându-le prin aceasta și viața tihnită și fericită!**

Congresul național-bisericesc.

Din ședința a V-a a congresului, de mai mare însemnătate este propunerea referitoare la *înființarea episcopiiilor noi*. Raportorul comisiunii e dl. *Em. Ungurianu*. Propunerea comisiunii cetită de raportor e următoarea :

„Cu provocare la concluzul congresual Nr. 64 din anul 1900, referitor la înființarea nouălor episcopii gr. or. române în Cluj Oradea-mare și Timișoara — ca un pas în efectuarea acestui conclud — acum în privința teritorului și a cheiei de împărțire a fondurilor și fundațiilor, între episcopiiile vechi existând și între cele nouă înființându — congresul decide în următorul mod :

1) Diecesa ce se va înființa la Oradea-mare, se va constitui din toate protopopiatele, cari stau sub jurisdicțiunea conzistoriului din Oradea-mare, cu teritoriul lor de astăzi.

2) Episcopia ce se va înființa în Timișoara, se va constitui : din protopopiatele Ciacovei, Panciovei, Verșetului și Buziașului dela dieceza Caransebeșului, — toate aceste protopopiate cu întreg teritoriul lor de astăzi; b) din protopopiatele Lipovei și a Belințului — cu excepțiunea comunelor mai

jos înșirate, cari aflându-se pe teritoriul comitatului Caras-Severin, trec la dieceza Caransebeșului; c) din comunale bisericesti Biserica-Albă și Naideș, cari aflându-se pe teritoriul comitatului Timișului — trec dela dieceza Caransebeșului, la dieceza Timișorii.

„Din protopopiatele Lipovei și a Belințului, trec următoarele comune bisericesti la dieceza Caransebeșului și adica din protopopiatul Belințului, comunele: Belinț, Bara, Cladova, Culina, Dobrești-Jatimac, Lepușnic, Leucurești, Răchita, Radmanești, Tergoviște, Remete-Lunga, Mânăstur, Ohaba-Lunga, Iersnic, Bunea, Dubești, Topla, Pădureni, Corteiul-mic, Gruiu cu filia Părul și Jabar.

Din protopopiatul Lipovei: Spata, Bacamezeu, Bata, Birchiș, Bruznic, Bulza, Capolnaș, Căprioara, Cela, Groș, Lalașinț, Ostrov, Ohaba-sârbească, Pojaga, Sălciva, Valea-mare, Vereșmart și Zabaiț. Toate aceste comune, 40 la număr — trec cu întreg teritoriul lor de astăzi.

Diecesa Clujului se va constitui pe teritoriul de astăzi al arhidiecezei și adică, din următoarele protopopiate cu întreg teritoriul lor de astăzi și adică din protopopiatele: Alba-Iulia, Abrud, Câmpeni, Lupșa, Turda, Cluj, Unguraș, Cetatea-de-piatră, Deș, Bistrița, Reghin și Muraș-Oșorheiu, — 13 la număr.

Nouăle episcopii se vor înființa cu numărul sufletelor, cari se vor afla în timpul înființării faptice pe teritoriul lor.

De cheie la împărțirea fondurilor și fundațiilor între diecezele vechi și cele nouă se decretează pentru fiecare dieceză numărul credincioșilor, care trece la episcopia nouă; în proporția credincioșilor se impart fondurile și fundațiile.

Cvota din fonduri și fundații ce trece la episcopiiile nouă — se predă prin intervenirea unui comisar al conzistorului mitropolitan la timpul care-l va decide conzistorul mitropolitan. — Cazuri de controversă și divergență între episcopiiile vechi și cele înființându cu privire la natura și împărțirea vre-unui sau altui fond sau fundații, precum și cu privire la mărimea vre-unei cvote — le va regula și decide congresul din caz în caz la cererea unei sau altei diecese.

Consistorul mitropolitan se indrumă la timp potrivit a lua dispozițiunile necesare pentru efectuarea acestui conclud.

Să face și contra propunere și în urmă cu 25 voturi, contra 19, să primește propunerea comisiunii.

Ședința a VI-a, din 21 Oct. n.

Din aceasta ședință este de înseunat propunerea P. C. Sale Archimandritului *V. Mangra*, că moșia Merișeni din România, donată în anul 1700 mitropoliei gr. ort. române din Alba-Iulia să se dea în posesiunea mitropoliei gr. ort. române.

Propunerea e aceasta :

Biserica ortodoxă română din toate țările locuite de români a format și formează o unitate spirituală prin limba liturgică, cărțile rituale și prin învățământul său religios, guvernându-se și azi după aceleși

NOVÁK JÁNOS
MAGAZIN DE MODĂ
pentru Daine și Domni. Făgăraș.

A sosit

NOUTĂȚILE pentru SAISONUL
de toamnă și iarnă. **PĂLĂRII**
pentru dame cu prețuri reduse.

legi canonice. În temeiul acestei unități morale, Voievozii țării românești au ridicat în vremile trecute numeroase așezăminte religioase: biserici și mănăstiri pe pământul patriei noastre, înzestrându-le cu bogate donațiuni pentru susținerea lor.

Vechea Metropolie ortodoxă română de Alba-Iulia a fost zidită și înaltă din temelie de către Mihai Viteazul, și Voivodul Constantin Brancoveanu, prin hrisovul dela anul 1698 ia legatuit și asigurat anual 6000 bani dăruindu-i și moșia Merișenilor din județul Argeș, prin hrisovul din anul 1700.

Considerând, că aceasta danie Voivodul Constantin Brancoveanu a făcut-o Mitropoliei ortodoxe a Transivaniei ca „să-i fie de întărire și ajutor pentru toate timpurile” știindu-o pre aceasta sf. mitropolie că se „învăluște ca o corabie în mijlocul valurilor mării, fiind între multe felii de eretici necredincioși și se năpustuește dela dâșii în multe chipuri”.

Considerând, că prin hrisovul citat din 1698 Principele Brancoveanu a legatuit cum însuși spune, „că fiește-care dintr'aleșii de Dumnezeu blagocestivi domni, care ar ajunge în vremea stăpâniei sale în urma domniei noastre domnind și stăpânind scaunul acesta (al Țării românești), au din sângele neamului nostru, au dintr'altul străin, dintru a sa avuție, care dela Dumnezeu i-ar fi lui dată, să nu să indoiască cu firea ca să fie lipsită aceasta sfântă mitropolie de acest număr de bani, ci sau după numărul cel mai sus zis, au și cu mai mare sumă, precum îl va îndura Dumnezeu” să o miluiască „iar moșia (Merișenilor) să fie toată pe seama sfintei mitropolii de întărire și neclintită în veci”.

Considerând că Sinodul bisericii ortodoxe din Ardeal ținut în 24, 25 26 Oct. 1860, a cerut prin petiția adresată de către marele Arhiepiscop Andreiu Șaguna Principelui Domnitor al Țării-românești Alexandru Ioan Cuza, a se renoi dania care a fost făcut-o mitropoliei noastre principele Brancoveanu: Pe temeiul acestor considerante

Consistorul mitropolitan se autorizează a lua toate demersurile și a cerca toate mijloacele legale și morale pentru a se renoi prin factorii competenți aceasta danie pentru mitropolia noastră.

S'au mai făcut și alte propuneri și între altele s'a procedat la alegerea asesorilor din senatul școlar și cel epitropesc, al consistoriului mitropolitan și la întregirea senatului bisericesc.

Să declară aleși următorii:

a) În senatul bisericesc asesor ordinar P. C. Sa protosincelul Dr. E. R. Roșca iar asesorii suplenți: Vasile Damian, Procopiu Giuvulescu și Dr. Ioan Lupaș.

i. P. S. Sa Mitropolitul declară, că întărește pe toți cei aleși, cu excepția dlui Ioan Lupaș, care nu putea să fie ales, după-cc nu e încă nici paroh.

b) În senatul școlar asesorii ordinari: Dr. Miron E. Cristea, Andreiu Bârsan, Roman R. Ciorogariu, Dr. Iosif Gall, Vasile Goldiș, Dr. V. Braniște. Suplenți: Dr. Ioan Mișu, Dr. Nicolae Comșa, George Szerb Dr. Ștefan Petrovici, Dr. Nestor Oprean și Gerasim Sârbu.

Se declară toți aleși.

c) În senatul epitropesc, asesorii ordinari: M. Voileanu, Part. Cosma, Dr. George Popovici, Dr. George Dobrin, Aurel Novac, Nicolae Zigre. Suplenți: Dr. Ioan Stoica, Ioan Droc, Liviu Lemény, Dr. Ioan Șenchea, Mihail Veliciu și Dr. Petru Corneanu.

Se declară toți aleși.

Asemenea s'a referat despre pașii întreprinși din partea episcopatului, ca legea congruei să fie modificată conform intereselor bisericeii.

S'a mai primit propunerea consistoriului de a să înființa fonduri în fie-care parohie pentru dotarea preoților, ear Arhiepiscopilor li s'a votat mulțămintă pentru pașii întreprinși.

Sedința a VII-a s'a anunțat pe Vineri 22 Oct. n.

Apel și rugare!

**Voește și vei putea,
Luminază-te și vei fi!**

Pătruși de însemnătatea adevărilor celor spuse în fruntea acestor șire, noi, cei grupați în jurul »Olteanului« în o consfătuire mai deaproape, luat'am hotărârea ca să lucrăm și mai departe spre ținta ce ne-am propus adecă spre luminarea neamului din care facem parte, cu o și mai mare putere și hotărâre.

Precum se zicea în vechime că „mai multe căi duc la Roma” tot așa o zicem și noi că „mai multe căi și mijloace duc la înaintare, la progres, la știință!”

Și un mijloc dintre cele mai ducătoare la scop sunt fără îndoială „bibliotecile” provăzute și îmbogățite cu cărțile cele mai bune, cu cărțile cele mai alese.

În scopul acesta, avem lipsă de ajutorul tuturor oamenilor de bine, cari întru adevăr au la inimă binele, înaintarea și fecicirea iubitelui nostru neam.

Scopul acesta credem noi a-l ajunge prin „înființarea unei biblioteci a Olteanului”, care să se pună atât în serviciul tinerimei școlare de ambe sece dela școalele din acest oraș, cât și a tinerimei ieșită din școale, care a trecut la felurite meserii, apoi a tinerimei țărănilor noștri și a poporului de rând din acest oraș, preste tot, precum și a tuturor iubitorilor de carte românească dela sate și orașe, fie învățători, preoți sau și alți cărturari cari se vor adresa către noi în scopul acesta.

Tinerimei școlare și meseriașilor aceasta bibliotecă li se va pune gratuit la dispoziție, iar celor adulți sau crescuți și cu dare de mână pe lângă o mică cotizație sau plată, din care jumătate să va vârsa în »Fondul ziaristilor rom.«, cu cealaltă jumătate se vor lega cărțile din biblioteca aceasta, iar cu restul ce ar rezulta se vor cumpăra și alte cărți.

La aceasta ne-a îndemnat cererile cele

FOITA.

Cântarea noastră.

*Să sbate bietul suflet
Să scurmă adâncul minții
E plânsul vieții noastre:
Cântarea suferinții!*

*Să sfarmă 'n chaos marea
De plâsmuirii mărețe
Și 'n focul răscrătirii
Te-abați dela povețe...*

*Ne chiamă alpierea
De-o limbă și de-un nume:
Străin ești pe cărarea
De mulți bătută 'n lume!...*

*Atât de straniu sună
Strigarea prigonirii
Pe plaiurile noastre
In farmecul iubirii...*

Ne mângăem cu plânsul Visării tulburate In vremile trudite Avem și noi un frate!

*Să sbate bietul suflet
Și scurmă adâncul minții;
E plânsul vieții noastre:
Cântarea suferinții!...*

Toader Opincă.

Discursul de deschidere

la adunarea generală a „Asociațiunei” de vice-președintele

Andreiu Bârseanu.

(Urmare).

Astfel nemuritorul Arhiepiscop dela nașterea căruia s'a împlinit înainte cu câteva luni 100 de ani, a condus primii pași ai însoțirii noastre culturale, dându-i duh din sufletul său înalt și plin de înțelepciune, încălzindu-o cu căldura inimei sale doritoare de bine și ocrotindu-o de toate piedecile și primejdiile, ce i-s'ar fi putut ivi în cale.

El, care în anii 1860—1865 a desfășurat o activitate atât de mare politică, care tocmai în timpul acesta lucra fără preget pentru regenerarea bisericeii sale și pentru emanciparea ei de sub jugul străin, totuș afla vreme și pentru ședințele comitetului central al Asociațiunei, cari se țineau într'o modestă sală a seminarului și nu pregeta a da toată băgarea de seamă și unor lucruri, cari altora, poate, li s'ar fi părut de puțină însemnătate, ca de pildă conferirea stipendiilor pentru tinerii dela școlile mai înalte, ajutorării meseriașilor, sau fixării vre-unui modest premiu pentru vre-o publicație de interes obștesc.

Dar oamenii mari se cunosc de obicei, tocmai după seriozitatea, cu care tractivează chiar și lucrurile mici.

Ce privește chipul, cum înțelegea Șaguna menirea Asociației, entuziasmul său pentru dânsa, încrederea ce o avea în viitorul ei, dar totodată și așteptările, ce o avea dela ea, toate aceste le vom cunoaște mai bine, dacă vom receti cu băgare de seamă vorbirile ținute de dânsul cu prilejul diferitelor adunări, pe cari le-a condus.

Astfel la deschiderea conferinței prealabile pentru întocmirea statutelor din Martie 1861, pornind dela adevărul, că omul

multe și repetite, cari ni s'au făcut prin unii și alții, cerându-ni-să cărți spre cetire. Credem a fi sosit timpul, ca să umplem și aceasta lipsă arzătoare și să ne punem în serviciul iubitorilor de carte și știință românească cu tot dinadinsul.

Despre folosul cel mare, ce ar proveni din aceasta, credem a nu să îndoi nimeni cu atât mai vârtos, că deodată cu multele afaceri, ce are publicul cu tipografia, s'ar putea ajunge cu înlesnire scopul bibliotecii: **unii cerând anume, iar altora îmbrându-se cărțile din bibliotecă spre cetire.**

Așa urmându-se se vor înmulți și cetitorii de cărți românești și totodată va crește și interesul față de acelea, iar prin aceasta va cuprinde tot mai adânc în sânul poporului nostru iubirea de cărți adecă de literatura românească.

Apelăm deci prin aceasta la toți iubitorii de neam, la diferitele noastre instituții culturale, cari edau și lipăresc cărți cărora și noi le vom face servicii precum și la toți dnu autori de cărți populare, sprijiniți în editarea lor prin diferite așezăminte, ca să binevoiască a ne da sprijinul dnieilor binevoitor și a ne ușura calea întru ajungerea propusului nostru: **dăruindu-ne câte un exemplar sau două din opurile dnieilor și așa punând baza sau temelul bibliotecii ce intenționăm a înființa.**

În primul rând apelăm la on. Asociațiune pentru cultura română și literatura poporului român și la on. Academie de știință din București și le cerem binevoitorul sprijin. Totodată vom începe și noi scoaterea de scrieri și cărți populare, scrise anume pentru trebuințele poporului.

Despre toate primirile se va face **»dare de seamă»** în foaia noastră, arătându-se totodată și starea și activitatea sau folosința ei, iar asupra cărților primite să vor face și recenziuni sau dări de seamă făcându-se cunoscute publicului, ca prin aceasta și mai tare să se răspândească în cercuri tot mai largi.

dacă voiește să se simtă fericit, trebuie să cultiveze puterile sale trupesti și intelectuale, vorbește astfel:

»Este așadar lucru prea firesc, că noi știind chemarea noastră ca oameni sociali și cunoscând trebuințele noastre, precum și auzind și înțelegând glasul cel puternic al veacului civilizat, în care trăim, nu putem negliga aceea datorie, cu care suntem obligati cărtă noi înșine și cătră toți aceia, cari ne stau mai deaproape, adecă cătră Țăranii și compatrioții noștri. Noi... simțim în noi o puțință de a ne perfecționa pe noi și pe ai noștri prin mijloacele libertății naționale, și spre a ajunge aceea, ne am hotărât a ne consolida într'o asociațiune bine organizată, care-și face și-eși de problemă promovarea literaturii și culturii poporului nostru român, precum și înaintarea industriei și a agriculturii în sânul nației noastre.»

Convingerea lui despre valoarea culturii și despre trănicia monumentelor spirituale o exprimă în aceeași vorbire în următoarele cuvinte caracteristice: »Totuși eu într'acolo îmi dau părerea mea, că monumentele materiale ale unui period cult se pot nimici prin mâni barbare și o nație liberă se poate lipsi de libertate prin niște regi draconice; însă monumentele spirituale

Avem credința cea mai tare și nădejdea cea mai întemeiată, că on. public ne va înțelege cugetul și ne va sprijini în nobilele noastre străduințe ajutându-ne întru ajungerea scopului de a înființa cât mai curând **»Biblioteca Olteanului»**, care va fi un nou pas spre progres, un nou izvor de lumină, tuturor acelor, cari vor voi să-și astâmpere setea și dorul de știință.

Apelăm deci la toți cei buni și-i rugăm:

Cei-ce vă iubiți neamul, cei-ce într'adevăr îi voiți binele și îi doriți înaintarea în cele bune și pe toate căile de lumină și știință: sprijiniți-ne în ajungerea mărețului scop ce ne-am propus, ca cel mai târziu în sărbătorile Crăciunului să putem pune în lucrare sau activitate și în mâinile on. public și a tuturor cetitorilor noștri cari doresc aceasta cărțile din **»Biblioteca Olteanului»** în număr cât se poate mai mare și pe ales.

Nota: Toate dăruirile de cărți populare, de știință sau ori-ce fel de dăruiri pentru **»Biblioteca Olteanului»** să se trimită la adresa de mai la vale cu arătarea hotărâtă: **Pentru Biblioteca Olteanului — Făgăraș.**

Red. **»Olteanului»**.

NOU TĂȚI.

Invitare la abonament:

pe anul acesta va fi . . . 4 cor. — f.
pe jumătate de an . . . 2 c. 50 fil.

Pentru România și străinătate:

pe acest an va fi 10 cor.

— Un număr 10 filleri. —

Timpul. În zilele din urmă timpul s'a răcit tare, mai cu seamă nopțile sunt de tot friguroase. Trebuie să îmbrăcăm haine

și moravurile cele morale, precum și valoarea lor, rămân pentru toți timpii nerăsturnare, căci aceste sunt mai presus de orice putere silnică și fizică, de ele nu se poate atinge mâna barbarului; furul nu le poate fura; moliile nu le pot mânca.»

Și de oarece însoțirea, ce era în formare, avea de scop înaintarea spirituală a poporului român, el îi promite din partea sa tot sprijinul încheiând vorbirea sa cu cuvintele: »În sfârșit din parte-mi mă oblig că voi sprijini scopul Asociațiunii noastre, încât va sta în puterile mele, căci aci voi fi norocos a auzi sunetele cele dulci ale limbei mele materne, care de străini nu s'au învrednicit de atențiune, însă acelea cu atâta mai scumpe sunt inimii mele!»

Iar adunarea din Octomvrie 1861, prin care s'a inaugurat activitatea Asociațiunii așa de mult dorite el o doschide printr'un însuflețit cuvânt pe care-l începe astfel: »Iată, domnilor, a sosit ziua cea dorită pentru înființarea unei Asociațiuni, care se aibă de problemă **»literatura română și cultura poporului român»**. Mărturisesc sincer convingerea mea, că eu problema Asociațiunii noastre o caracterizez pe cât de nobilă și frumoasă și unică în felul său astăzi

haine groase, că piscurile Carpaților de meazăzi încă au încărunțit de o săptămână și poartă părucă albă. E întâia zăpadă din acest an. S'apropie frigul — pregătiți-vă de iarnă! Foc în odaie, blană 'n spate, apoi — poți bate vântule!

— **Un mic ștregar.** Luni seara în săptămâna trecută după 9 oare, s'a prezentat un om din Părău care fusese cu var cu un băiat ca de 8 ani, despre care spunea, că l'a aflat în stradă, e din Șercaia și l'chiamă Ioan Șerban ca pe tatăl său și că e trimis de părinții lui să ceară nește bani ce îi avea de căpătat dela un domn din Făgăraș, pe carele însă a uitat cum îl chiamă și așa n'are nici unde să doarmă preste noapte, ba e și flămând. Crezând celor spuse, l'am compătimit și primit, i-am dat de cină și l'am culcat la mine, iar dimineața l'am trimis cătră tren, ca să se reintoarcă în Șercaia. El însă numai s'a prefăcut a merge la tren, căci mai târziu l'am văzut iară prin Făgăraș, l'am întrebat: da cei cu tine nu ai plecat, a răspuns că a scăpat trenul mai târziu iar l'am întâlnit dar atunci s'a ferit ca să ne mai întâlnim față 'n față. Mai târziu am cercetat, dacă e adevărat ce ni-a spus nouă ștregarul? Am aflat, că în Șercaia nu e nime cu acel nume și că toată povestea ar fi o minciună cu coarne. Iată dela ce etate își începe micul ștregar meseria! Avis și altora ca să se știe feri de micii și marii șarlatani! C. P.

— **Mormântul Anastasiei,** mamei lui Șaguna, după cum i se serie »Tribunei«, nu părintele Bogoevici l'a descoperit acuma, în cimiterul din Budapesta, ci încă toamna trecută o ceată de studenți, rugați de d-l profesor Lupaș să facă cercetări. »Tribuna« zice, că »meritul descoperirii« s'a grăbit să-l răspândească părintele Bogoevici, ca să încapă atât mai ușor pe scaunul episcopesc din Caransebeș.

— **Alegere de învățător.** În 26 Octomvrie a. c. fiind alegere de învățător al III-lea la școala gr. cat. din Vad, comit. Făgăraș, a obținut voturile și a fost

în întreaga națiune din toate părțile, unde se află ea, pe atâta și de serioasă și grea, **pentru că cere o perseverență de fer și un sacrificiu din inimă»**.

El recomandă tinerei însoțiri susținerea legăturilor cu trecutul și membrilor ei recunoștință față cu bărbații meritați cari și mai înainte au ostenit pentru luminarea poporului nostru zicând: »Deși Asociațiunea noastră este cea dintâi în felul său la noi, totuși vocea trecutului ne spune, că pe lângă aceea, că până astăzi n'am avut nici o Asociațiune formată și din partea Statului recunoscută și aprobată, carea s'ar fi ocupat cu literatura română și cultura poporului, zic pe lângă toate acestea, totuși au fost bărbați români singuratici, cari prin scrierile lor și edarea acelor la lumină s'au meritat prea mult pe terenul literaturii române și cultivarea poporului român, am avut noi și până acum, și îi avem și astăzi pretutindeni, pe unde se află națiunea noastră. Așadar **aducerea aminte de acești bărbați români binemeritați o recomand eu Asociațiunii»**.

Și termină cu următoarea inimoasă îmbrăbătare:

»Domnilor, masa dulcii maicii noastre este pregătită pentru oaspeți mulți, maica noastră a fost până acum îmbră-

ales Nicolae Boeriu, fiu al acelei comune fost inv. dirigent la școala comunală din Copăcel.

— **La Seghedin.** Dl Victor Branște redactor responsabil al „Gazetei Transilvaniei” a plecat Sâmbătă în 1 Novembre la închisoare pe trei luni în temnița Seghedinului.

— **Societatea „Petru Maior”** din Budapesta. În ședința sa din 10 Octombrie c., s'a constituit pentru anul 1909/10 în modul următor: Președinte: Sabin Evuțian, student în științe. Vicepreședinte Vasile Tampa, stud. tehnic. Secretar: Sabin D. Oprean stud. în științe. Notari: Dimitrie Nistor, stud. tehnic și Matei Popu stud. în drepturi. Casier: Andrei Ioviția stud. la acad. comer. Controlor: Ioan Vintilă st. med. Bibliotecar: Ascaniu Crișian stud. în științe. Vicebibliotecar: Sebastian Bornemisa st. fil. Econom: Victor Iula stud. med. veterinar. Comisia literară: Sebastian Bornemisa stud. fil. Ascaniu Crișian stud. în știință. Aurel Esea stud. în litere. Matei Popu student. în drepturi. Vasile ștoica st. în litere. Vasile Tampa stud. tehnic. Cornel Țeicu stud. în drepturi. Simeon Borzea student tehnic. Alexandru Măcelar student med.

— **Societatea de lectură a elevilor școlii comerc. sup. din Brașov** s'a constituit în modul următor: Prof. I. Pricu președinte, D. Pantaleon cl. III. vice-președinte, I. Țițeu cl. III secretar, I. Șteflea cl. III casier, I. Crișovan cl. II. vice-secretar, N. Stănilă cl. II. bibliotecar, Al. Manole cl. II. controlor, S. Vasu cl. I. vicebibliotecar și O. Stoian cl. I. enonom.

În comisia literară: din cl. III-a L. Herșcu, N. Tâmpăniariu și V. Vl d, din cl. II D. Anton și N. Opriș, din cl. I N. Dinu.

— **O adunare bisericească sârbă.** Din Zagreb se anunță: Fiind în zilele trecute adunare bisericească în Voinits au fost de față și mai mulți deputați dietali sârbi ca Muacsevisc, Medacovics, Tuscan, Vincovics, Lukinics și Benjamin, cari au luat

cată în doliu, dar de acum înainte se îmbracă ea în haine de nuntă și poștește la masă pe toți fiii săi, ca să strălucească și ea în și cu casa sa, și să înnoiască pe fiii săi, precum se înnoiesc tinerețele vulturului!

Iar la sfârșitul adunării rostește aceste mișcătoare, înțelepte și profetice cuvinte:

»Ne-am adunat în caritate; ne despărțim în caritate, Dea Dumnezeu ca până la capătul veacului să fie tot așa! Să ne mai întâlnim la masa mamei noastre comune; să ne îndulcim de limba, naționalitatea și de toate, câte sunt ale Românilui. Luați seamă în ce momente și în care epocă viețuim! Popoarele mai înainte au putut trăi fără literatură; iară astăzi așa ceva este curat peste puțină. — Feudalismul aristocratic s'a delăturat prin desvoltarea puterii morale și cunoașterea legilor firești; a pășit în locul aceleia egalitatea de drepturi și egala îndreptățire. Să nu uităm însă, că **puterea minții și a genului, științele și artele sunt, care în zilele noastre dau popoarelor tărie și le asigură viitorul!**

Așteptările, ce le nutrea în inima sa marele Arhiepiscop față de tânăra Asociație se pot vedea bine din cuvântul său de

deasemenea cuvântul. La moment s'a ivit poliția pe uși și a provocat pe președintele adunării să închidă ședința și să împrăștie pe membrii. Poliția neavând dreptul și neavând mai ales motiv de a face aceasta, adunarea a refuzat ascultarea. Atunci poliștii au năvălit cu săbile scoase în sală și cu lovituri de sabie i-au scos afară pe membrii consternați.

— **Adunarea generală de toamnă** a reuniunii învățătorilor gr. cat. din Arhidieceza de Alba-Julia și Făgăraș se convoacă la 16 Noembrie st. n. a. c. în orașul Szaszregren — Reghinul săsesc.

— **Intâlnirea prafinească** dintre țarul Rusiei și regele Italiei în castelul din Racconigi este obiectul combinațiilor politice în aceste zile. — Și cu drept cuvânt. Cine a petrecut cu atențiune evenimentele din Balcani și din Orient, peste tot, în anii din urmă, trebuie să fie preocupat cu viitorul acelor țări și popoară. — Aci se dau de evenimente grave ca: ocuparea Bosniei și a Erțegovinei, războiul iminent cu Serbia, și mișcările din Muntenegru, schimbările din Turcia, relațiunile încordate dintre Grecia și Sтамбул, chestia Cretană și altele, până sus la Marea Caspică și muntele Himalaia, constituie un orizont politic vast, și turbure, aproape întunecat. — Rusia și Italia sunt aproape interesate în multe din aceste chestii de actualitate. Nu e de mirare dacă la Berlin, Viena și București se comentează viu aceasta vizită și vorbele pronunțate la ciocnirea paharelor. — Ar fi bine să nu se uite din combinațiuni că genul Italiei, regina încântătoare: Elena e floare din Muntenegru și e nepoată iubită a țarului. — Multe celea poate explica faptul acesta.

— **Români înaintați în armata comună.** Au fost înaintați în armata comună pe ziua de 1 Noembrie la rangul de colonel: Alexandru Rusu, reg. de inf. 48. Maior: Anton Micula, reg. de inf. 48. Gedeon Crișan reg. de inf. 27. Iosif Legat școala reală. Căpitan: Dumitru Cosuța reg. de

inf. 47. Nicolau Bertalon, reg. de inf. 65. Pompeiu Bârsan, reg. de inf. 2. Constantin Straje, reg. de inf. 83. Aurel Lazar, reg. de inf. 21. Servius Vidrighin, reg. de inf. 5. Teodor Iacoban, reg. de inf. 51. Nicolae Pop, Virgil Piso, cursul geografic în Viena. Locotenenți: Ioan Hidu, reg. de inf. 65. Iosif Cavaler de Iacobich, reg. de inf. 2. (școala de războiu Viena). Augustin Simonici reg. de inf. 43. Cimpoca Nicolae de Serova, reg. de inf. 65. Traian Smeu reg. de inf. 43. Ilie Cena, reg. de artilerie 19. Pompei Andrea, reg. de inf. 39. Simon Lațeg reg. de inf. 61. George Munteanu, reg. de inf. 76. Ovidiu Ivașcu, 61: Irtmie Hamze, reg. de inf. 43. Teodor Serb, reg. de inf. 33. Coriolan Bordsosy, reg. de art. 34. Ioan Novac la bransa de manutană asemenea Mihail Baccu. — Sub-Locotenenți: Ștefan Crișan, reg. de inf. 37. Traian Mușiu, reg. de inf. 31. Titu Oblariu, reg. de inf. 85. Nicolae Spătariu, reg. de inf. 5. Iosif Caba, reg. de inf. 39. Simeon Ilieșu, reg. de inf. 62. Alexandru Drăgoiu, reg. de inf. 33. Marius Popescu, reg. de artilerie 36. George Bardanu, reg. de art. 35. George Borda, reg. de art. 34. Alexandru Molcutu la magazinul de manutanță Nr. 2. — Căpitan-auditor (judecător militar): Dr. Valer Neamțu — Medic-colonel: Mihaiu Martinovici. — Medic-maior: Dr. Alexandru Roșiu, Dr. Mihaiu Pop. — Medic-căpitan: Dr. Victor Mohită și Dr. Eugen Rusu.

— **Congresul antialcoolic din Londra.** A trecut și congresul al XII-lea antialcoolic din Londra. De pe urma lui rămân multe lucrări de mare interes pentru mișcarea aceasta. Dintre acestea cităm deocamdată memoriul profes. Laitinen din Helsingfors (Filanda) care a produs un adevarat entuziasm, despre »influența alcoolului asupra imunității«. Prin experiențe făcute la 223 de oameni, fie abștinenți, fie beutori obșcinuiți, prof. Laitinen a dovedit că și cele mai mici doze de alcool, micșorează rezistența împotriva boalelor, în proporțiuni totdeauna apreciabile.

deschidere ținut în 16 Iulie v. 1862 la adunarea generală din Brașov în care, după ce vorbește de alipirea tradițională a Românilor față de graiul strămoșesc și despre nizuințele lor din timpurile mai nouă de a înainta în cultură, urmează astfel: »De aceea tare cred, că sub scutul unor convingeri corecte și principii sănătoase, precum am amintit mai sus, va spori desigur literatura și cultura poporului român peste toată așteptarea și Asociațiunea va vedea toate așteptările sale încoronate cu succesul dorit, pentru că nu vor trece multe zeci de ani, și vom vedea literatura limbei noastre la asemenea grad de cultură cu celelalte limbi culte; școalele și instituturile literare, ca unicele mijloace de cultură națională le vom vedea și noi în stare înfloritoare; vom vedea satele și orașele române regulate și înaintate; nu vor trece multe zeci de ani, și vom vedea acolo grădini și holde frumoase cultivate, bogate de pomi fructiferi, unde până eri alaltăeri erau numai pâlămide și alte ierburi sălbatice; nu vor trece multe zeci de ani și ne vom bucura, văzând economia rațională la plugarii noștri, înflorirea artelor și a tot felul de măestrii, la Români noștri... Pe scurt, nu vor trece multe zeci de ani și națiunea română va fi regenerată și întinerită în puterile sale

intelectuale, industriale și materiale, pentru că națiunea este setoasă după cultură și lumina, iar membrii acestei Asociațiuni nu vor cruța nici un sacrificiu, ce ar condiționa un viitor mai fericit și propășirea națională!

Iată cum înțelegea Șaguna menirea Asociațiunii noastre; iată ce așteptări mari, — poate chiar prea mari, dar în tot cazul explicabile în acel timp de avânt național — avea el dela ea; iată, ce câmp larg de activitate desfășură el înaintea ochilor celor, cari se înrolaseră sub steagul ei pururea biruitor! Și dacă astăzi, după aproape 50 de ani, suntem încă departe de realizarea prevestirilor ademenitoare, cuprinse în aceste cuvinte menite a îmbărbăta și pe care am îndrăznit a le reaminti și cu altă ocaziune, vina nu este numai a noastră, ci în mare parte a împrejurărilor, cari de atunci s'au schimbat în multe privințe, și, poate, nu tocmai în favorul nostru.

(Va urma).

— Nou. — Călinarul „Poporul Român” pe 1910, a apărut în Bpesta. Dela început trebuie să constatăm că lucrarea aceasta se prezintă de data aceasta cu deosebire îngrijită atât în ce privește partea tehnică, cât și cuprinsul ei variat și ilustrat cu numeroase chipuri. Recomandăm tuturor românilor aceasta carte, (40 fileri, porto 10 fil.) poate și merită să fie citită de fiecare român. (Prețul unui exemplar 40 fileri porto 10 fil. Comercianții și cari se ocupă cu vânzarea călinarului primesc 25% rabat. 28 călindare: 8-56 cor. Comandele să se adreseze Adm. „Poporul Român” István ut. 11. Budapesta).

Serate de-ale meseriașilor noștri.

Joi, în 30 Sept. n. 1909 „Reuniunea meseriașilor sibieni” și-a ținut a 9-a ședință literară. Prezidentul nostru, Dl. V. Tordășianu ne face trista comunicare, că fostul comerciant de aici, vrednicul N. S. Nadasdy de Caransebeș, vechiu membru ajutător al Reuniunii și generos dăruitor la darurile de Crăciun, ce Reuniunea le împarte între săracii noștri, a încetat din viață și că Reuniunea, în semn de jale, a arborat în ziua înmormântării steagul cernit pe casele noastre. Intr'un timp cu mult regretatul Nadasdy a decedat și compactorul Zacharidis fost și el membru ajutător și sprijinitor al nostru. Jalea noastră și a săracilor noștri fie bine plăcut prinos memoriei acestor binefăcători mutați din mijlocul nostru. Trecând la afaceri curat meserieșești, dl. Tordășianu aduce laude bine meritate învățăcelilor: Man Băncilă, croitor (originar din Rășinari), Vasile Florea, croitor (originar din Săcel), Demetriu Martin grădinar (originar din Săliște), Nicolae Gălea tapisier (originar din Gârbova), Ioan Socia, măsar (originar din Mercurea), Dem. Borcia lăc. (originar din Săliște) Ioan Pleșa tipograf (originar din Sibiu) și N. Rotman pantof. (originar din Voila), cari la examenul ev. luth. de învățăcei au fost distinși pentru lucrările lor de espoziție, între mulțimea de ucenici și dăruiti cu premii în bani și face apel la ceilalți învățăcei spre a fi buni și harnici și ei ca acești frați ai lor.

În cele din urmă d-nul Tordășianu aduce mulțămite dlui Radu P. Barcianu, căruia îi revine meritul, că ședința de astăzi o închinăm și pe ea memoriei poetului Eminescu.

Notarul Stefan Duca cetește sumarele ședințelor administrative, din cari am aflat o bucurie cum Reuniunea folosește toate ocaziunile pentru a scoate la suprafață clasa meseriașilor noștri și cum ea ține pas cu toate mișcările culturale ale noastre. Între altele măsurile luate de a sărbători centenarul marelui Șaguna, adevăratul urzitor al tuturor așezămintelor noastre, sunt proprii de a ne înălța sufletește.

Intrați în însăși ședința literară, după o cântare corală, executată cu multă precizie de un grup de tineri, sub conducerea zelosului domn Maximilian, învățăcelul tipograf Ilie Măgianu, ne-a redat fără greș poezia »Călin«, de Eminescu; mitica Aurelia Pop a fost drăguță în predarea poezioarei »Copilă de român sunt«; învățăcelul pantofar Vasile Rusu ne-a înveselit din nou cu mai multe arii succese din fluer; dnul Ioan Miga, sodal pantofar, s'a întrecut pe sine însuși în poezia »Mama«, de Eminescu, predată cu mult simț și cu multă pricepere. O cântare corală sub dirigiarea dlui Maximilian și câteva arii executate frumos de cler. abs., dl. A. Moldovan la pian și a urmat conferința dlui R. P. Barcianu. Dsa ne spune cum datorința fiecărui om, a fiecărui popor cu cultură este să-și stimeze și venerateze pe oamenii săi mari cari până au fost în viață din iubire cătrăneam au muncit până în ultimele momente pentru binele și propășirea lui. Între aceștia se numără fără îndoială și poetul Eminescu dela a cărei moarte s'au împlinit 20 ani, o aniversară aceasta, de care lumea noastră și-a adus aminte și a comemorat-o după vrednicie și dacă o comemorăm și noi dovedi dăm că pietatea nu ne lipsește față de binefăcătorii neamului nostru. Dnul Barcianu ne schițează viața lui Eminescu, ne povestește despre părinții și despre individualitatea lui Eminescu. Pentru caracterizarea lui Eminescu ne cetește poezia »Singurătatea» mai apoi poezia »O mamă», apoi »Povestea codrului», »Ce te legeni codrule», câteva poezii populare și termină cu poezia: »Mai am un singur dor».

Terminat programul seratei, între participanți se împart 15 cărțile folositoare, iar dnul Tordășianu, mulțămind harnicilor debutanți și în deosebi dlui Barcianu cum și numeroșilor oaspeți, invită la ședința a 10-a din 28 Oct. n. c.

„Invingătorul”.

ECONOMIE.

Prăsirea și îngrijirea cailor.

Caii sunt de mai multe soiuri sau rase. Cai de rasă română, ungară, engleză, rusească, arabă ș. a. Caii acestor rase se deosebesc unii de alții parte prin mărimea și forma unor părți a trupului, parte prin puterea de muncă ori prin iuțimea lor. Economul care voește a-și cumpăra cai fie de muncă ori de prăsilă, trebuie să cerceteze bine, nu cumva să-și ia cai bolnavi ori cu moravuri rele ș. a.

Calul a avea bun, trebuie să aibă fruntea lată, peptul larg și bine încheșat, picioarele așezate cum trebuie și nici prea groase, dar nici prea sub-

țiri, crucea spinării lată, nu ascuțită, coastele rotunzite și largi, spinarea oablă și bine învălăită, iar nu încovoiată sau bulbucată. La mers, calul bun se arată sprinten și mușchii se încordează. Răsuflarea să fie domoală și lipsită de șgomot. Calul obosit, suspinos și bolnav răsuflă mult mai des și mai greu ca de obicei. Întâmplându-se să luăm cal bolnav de suspin și răpăciugă (mucoșie) legea dă timp de 15 zile să o putem da înapoi, iar pentru orbire, nărav ascuns și aprinderi periodice de ochi în 30 zile.

Etatea calului o putem cunoaște de pe dinți. În anul dintâi are în falca de sus și de jos câte 6 dinți de lapte numiți dinți tăetori, cari i-se schimbă pe rând și anume: în anul al treilea i-se schimbă cei doi din mijloc, în al patrulea cei doi de după ei, în al cincilea ceilalți doi din urmă. Deodată cu schimbarea dinților să schimbă și 12 măsele.

Cailor masculini (de partea bărbătească), le mai cresc în anul al cincilea în fiecare falcă câte doi colți, astfel în anul al șaselea are calul 40 iar iapa 36 dinți. Dinții cailor au în coroană scobitură negre, cari încep a se toci dela al șeptelea an până la al 12-lea. Calul trăește până la 30 ani, dar numai în cei dintâi 15—16 ani se poate folosi.

Pentru prăsire vom alege iepe mari, puternice, căci dela iepe atârână mărimea și tăria mânzilor.

Iapa cu șolduri apropiate și foale îngust față cu anevoie și uneori lapadă mânzul. Șoldurile să fie deci cât mai îndepărtate și partea dinapoi largă și bine învălăită. Să lege ușor fiind împărechiată fiind cu armăsari buni. Spatele lungi și late, ca să formeze spinarea cu coastele un cerc, să nu fie ascuțită spinarea. Peptul lat, șelele late, pântecile să aibă forma cilindrică, bărbia lată și întinsă. Capul mic, coada stufoasă. Picioarele în grosime, și înălțime să fie potrivite cu trunchia și fără rane, ori bube. Copitele să fie întregi, mersul sumeț, pașitul hotărât. Iapa e bună de prăsilă dela 4 până la 12 ani. Mai tânără ca de 4 ani se strică și dă naștere la mânzi slabi, tot asemenea și cele mai bătrâne de 12 ani. Coloarea să fie neagră, căci aceștia's caii cei mai căutați.

Depoul general: al adevăratelor MAȘINI de cusut SINGER

se vând cu cele mai avantajoase prețuri în rate lunare, pre lângă garanție îndelungată. Instrucție gratuită la cusutul mașinei, a broderiei, ca: netedă, rotund, azur, aplicație, congre, spaniol, smyrna etc. etc.

Atelier mechanic de construcție și reparaturi dela cele mai gingașe puști, mașini de cusut și biciclete.

Articli de construcție pentru arme, mașini de cusut și biciclete, în mare alegere.

Făgăraș,
Ulița Becleanului 4.

SARKÓZY JÓZSEF,
montator de arme, mașini și mecanic.

De asemenea să cere ca armăsariul să fie de o rasă nobilă, deplin dezvoltat, ager, vioiu, blând și sănătos. Să fie înfocat cum am zice, adecă îndată ce se apropie de iapă să se irite, fiind gata de sărit ori în ce vreme.

Voind a prăsi aevea cai buni, vom griji ca iepele și armăsarii de împărechiat să fie deopotrivă la mărime, nu unul mai mic și altul mai mare.

(Va urma)

Badea George.

Sfaturi practice.

Cum să vindecăm scarlatina, pojarul, bubatul, anghina difterică și tusa măgărească.

Scarlatina. În odaie să fie căldicel, nu prea cald. Bolnavului nu i să dă nimic de mâncare decât lapte dulce, cald sau rece, i să dă cât de des să bea ceaiuri făcute cu flori de tei, de soc, de nalbă sau alte îndulcite cu zahăr și o linguriță de cognac. Să dă în fiecare seară câte un praf mic de chinină. De mai multe ori pe zi trebuie să se clătească în gură, să tragă pe nas și să se spele în urechi cu ceai de mușetel sau cu apă fiartă, în care punem o linguriță de rachiu sau o linguriță pe spirt. Când să jupoae, trebuie să se dea bolnavului o baie căldică și apoi să se ungă ușor peste tot trupul cu puțină untură, vasilină boricată, sau unt de lemn. În timpul boalei trebuie de mai multe ori pe zi să deschidem ferestra, ca să vie aer curat, ferind însă pe bolnav ca să nu recească.

După ce s'a jupuit, copilul nu poate eși afară la frig, nici să mănânce altceva, de cât lapte dulce, căci el încă nu e vindecă și dacă nu urmează așa el să umflă peste tot trupul și moare. Dacă nu a fost bine căutat și s'a umflat, atunci trebuie să dăm copilului ciaiuri cât de multe, ca să-l nădușiască și să-l ușureze la ud. Tot pentru aceasta i să va da să bea lapte mult, câte una până la două litre pe zi.

Pe trup il tragem cu spirt de juneapăn.

Apă i să poate da de beut cât de multă.

Pojarul. Odaia căldică, ciaiuri de flori de tei sau de soc. În timpul bubatului să se clătească în gură, trăgând și pe nas apă fiartă, în care s'a pus o lingură de rachiu sau o lingură de spirt. Un praf mic de chinină în fiecare seară. Dacă tușește, i să

dau prafuri, ciaiuri sau siropuri de tusa. În timpul boalei nu bea de cât lapte dulce rece sau cald.

Bubatul. Odaia căldică, dar aerisată mare și luminoasă. Bolnavului i să dă ciaiuri ca în scarlatina și pojar, luându-se cât se poate mai multe măsuri de curetenie. Să va opri copilul a-și sgâria bubele de pe obraz și trup, căci dacă sgârie, scoțându-le crusta, lasă semne mai adânci.

Mâncărimea o oprim, ungând fața bolnavului cu vasilină boricată, sau la nevoie cu unt proaspăt.

Când copilul să face bine, il punem să ia o baie căldică spre a se curăți.

Anghina difterică (gușterul). Îndată ce se bănuiește, că copilul ar fi atins de aceasta boală, trebuie chemat grabnic un medic, căci boala merge așa de repede, încât aproape în totdeauna orice întârziere este primejdioasă copilului. Pe lângă măsurile de curetenie ale odăii și ale bolnavului, arătate mai sus, să mai face la aceasta boală spălături în gât și în nas. Spălăturile să fac cu ajutorul unei mici tulumbe, sau pană de cauciuc și cu apă fiartă, în care se pune acid boric, sau alte medicamente prescrise de medic. Să ne ferim de ce se obicinuește în asemeni casuri la țară, de »dat de gât«. Femeile făcând aceasta operație, fără nici o cunoștință, nu-și dau seama de medicamentele ce întrebunțează ca: piatra iadului și tinctura de iod. Nu vor să înțeleagă că sunt primejdioase, când se folosesc fără pricepere la copii mici. Darea în gât se face numai atunci, când medicul ne-a arătat medicamentele și modul cum să unge cu o pensulă.

Până la venirea medicului să mai dă bolnavului, dacă e mai măricel, să facă gargară cu apă sărată, cu apă cu oțet etc.

Tratamentul, care azi vindecă sigur de anghină, atunci când se face la timpul său, este *injecțiile cu ser antidifteric*.

Oamenii de știință au descoperit acest altoi, care nu numai că vindecă îndată, dar apără de a lua boala pe cei cari își fac asemena injecții. Cu acest altoi să înspinează copilul în pielea de pe burtă, iar nu în lăuntru în burtă, cum le e teamă unora că s'ar face. Să face în pielea burtei că-i mai moale și se întinde mai ușor, altoiul ce băgăm cu ajutorul tulumbei sub piele, fiind o cantitate mare.

Dacă l'am băga în pielea de mână sau picior, pielea fiind lipită de carne, ar produce deslipindu-să, mari dureri bolnavului.

Tusa măgărească. Să va trata la început ca și o tusa simplă, adecă cu ciaiuri de flori de tei sau de soc, de nalbă, de

viorele, etc., îndulcite cu zahăr sau mai bine cu miere. Când încep accesele adevărate de tusa, urmate de vărsături, trebuie să ne îngrijim ca copilul să nu verse ceea ce mănâncă. În acest scop i să va da să mănânce îndată după ce s'a sfârșit accesul de tusa, și numai lucruri ușoare, mai cu seamă lapte.

Copilul trebuie ținut, cât se poate mai mult la aer curat, astfel să rădesc accesele de tusa. Il ferim însă de răceală.

CĂRȚI, FOI și REVISTE.

S'au mai primit la Redacția foaiei noastre dela harnica „Reuniune română de agricultură din comit. Sibiu” prin și mai harnicul ei secretar dl Victor Tordășianu următoarele cărți, cari cu plăcere le anunțăm și asupra cărora vom mai reveni în Numerii viitori ai foaiei noastre. — Iată-le:

1. *Insoțirile de credit* împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptării etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri de T. W. Raiffeisen. Ed. V. Traducere autorisată de regretatul Dr. A. Brote director al băncii generale de asigurare mutuală „Transilvania” Sib. 1895. Editura reuniunii de agricultură a comitatului Sibiu. Prețul 1 cor. 60 bani.

2. *Invățătorul Muntean împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre Legea veterinară* (lecuirea vitelor și boalele lipicioase (contagioase) stând cu ei la sfat în sările lungi de iarnă de Tormay Béla. Traducerea în limbă română îngrijită prin Comitetul central al „Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului”. Ed. II. rev. Prețul 80 b. (cu portpostal 90 b.) Nr. 4.

3. *»Prăsirea pomilor»* de D. Comșia, prez. al Reuniunii rom. de agr. din comit. Sibiu. Ed. II. Prețul 24 b.

4. 5. Al XV și XVI Raport general al Comitetului central al „Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului pro 1902 și 1903.

Am dori să ni să pună la dispoziție atât toate „Rapoartele” acelei vrednice de laudă „Reuniuni de agric.”, cât și toate celelalte cărți edate de aceea „Reuniune”, ca făcându-le cunoscute pe de-o parte on. public cetitor să facem și mici și scurte „estrageri” sau „reproduceri”, ca cu atât să se facă mai cunoscută aceea „Reuniune” muncitoare, cât și valoarea cărților din editura sa, cari sunt de un mare și neprețuit folos poporului nostru român agricol și tuturor cărturarilor cari să interesează de soarta și bunăstarea sa.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

La tipografia și administrația foaiei „Olteanul” se află de vânzare următoarele:

Cântece din vremea veche, culese de G. Tulbure, edit. tip. C. Popp, Făgăraș. 40 fill.

Țiganul cătană, com. într'un act, scrisă în versuri de Em. Suci, inv. Ed. II. Prețul 30 fill.

Au plecat la târg de vite, dialog, de E. Suci, inv. Prețul 30 fill.

Țiganul în căruță, dialog, de Em. Suci. Ediția II. Prețul 20 fill.

Precum și mai multe cărți populare.

Wirklich solide Uhren

HORLOGÈRE „UNION” ÓRÁK
egyedül elárultó helye.

Raktár: zseu óra, fali, inga ébresztő, irodai órában. — Mindennemű óra. — Látszerészeti cikkek, orvosi, vándorok után. — A legkényesebb órák szakszertűen javítok. Javításba adott órák 51 óra ponttal nem ártanak. — Új torony és épület órák felállítására elvállalok.

Hartman Károly
mű-órák és látszerész.
Fogarás
Bethlen utca.

der Union Horlogère
Uhrenfabrikation, Messing, Stahl, Biel, Glashütte, S. Genf

Cumpărați cel mai frumos și cel mai bogat calendar românesc dela noi.

CALENDARUL „POPORULUI ROMÂN”

pe anul 1910. Se estinde pe 196 pagini, împodobite cu 80 de chipuri.

Învălitorea este de toată frumusețea, lucrată de renumitul desenator român din București

===== D-nul ARI MURNU. =====

CUPRINSUL CALENDARULUI:

1. Cronologia anului. Cele 12 luni împodobite cu motive românești, admirabile lucrate de dl A. Murnu. 2. Semnele cerești. 3. Regentul anului. 4. Semnele cronologice ale anului 1910. 5. Zilele schimbătoare peste an. 6. Sărbători impuse de lege. 7. Posurile. 8. Deslegarea posturilor. 9. Intunecimi. 10. Zodiile. 11. Anotimpurile. 12. Calendarul jidovesc. 13. Calendarul economic pe 1910. 14. Prevestiri. 15. Tâmpul vânatului. 16. Domnitorii Ungariei. 17. Valoarea banilor, explicație folositoare pentru cei ce călătoresc în străinătate. 18. Cursul lunei în anul 1910. 19. Când fată vitele? 20. Poșta. 21. Călătoria cu trenul. 22. Europa. 23. Deschiderea fiecărei țări cu toate amănuntele, după datele oficiale din anul 1908. 24. America: Statele Unite. 25. Tabela de a socoti camele după 1 an, 1 lună sau 1 zi. 26. Catalogul advocaților români din Ungaria, în ordine alfabetică toate orașele în cari locuiesc advocați români. — **Partea literară:** 27. În pragul libertății (amintiri din temnița Segedinului) de Gh. Stoica. 28. La Bădea George de D. Birăuțiu. 29. Anexarea Bosniei și Herțegovinei cu un chip. 30. Centenarul nașterii lui Șaguna cu fotografia marelui arhiepiscop. 31. Serbarea din Chizeni cu două chipuri. 32. Bărbați mari ai României cu mai multe fotografii. 33. Trei luptători cu fotografia dlui Russu-Șirianu, D. Birăuțiu și Gh. Stoica. 34. Viața și obiceiurile românilor emigrați în America Nordică. Acest articol scris

de confratele nostru I. Țerigariu ne dă un chip real despre starea fraților noștri emigrați de aici în America (cu două chipuri). 35. Morții noștri. 36. Din minunățiile zilelor noastre. Un articol interesant în care ne ocupăm cu tot ce s'a inventat nou pe rotogolul pământului în cursul anului 1909 cu o mulțime de chipuri. 37. Incasarea mecanică a banilor în America cu 3 chipuri. 38. Cutremurul din Messina. Descrierea amănunțită a nimicirii orașului din Sicilia cu 3 chipuri. 39. Răvașul anului dela 1 Oct. 1908 până la 1 Oct. 1909. 40. Consemnarea târgurilor din Ungaria, Ardeal și Banat. Consemnarea târgurilor e făcută în modul cel mai exact după datele cele mai noi.

Dintre ilustrațiile calendarului înșirăm: Fotografia Ven. domn George Pop de Băsești președ. partidului național român. Dl Dr. Teodor Mihali cu doamna. Oaspeții cari au luat parte la depunerea pietrei fundamentale a bisericii din Chizeni. Dl deputat Dr. T. Mihali preș. clubului deputaților național ținându-și darea de seamă în Ileana-mare. Biserica gr. or. rom. din Cacova (Banat). Bărbați mari ai României: Alexandru Ioan Cuza, Dimitrie Sturdza, D. Spiru Haret, Emil Costinescu, V. G. Morțun, Barbu Ștefan Delavrancea. Trei luptători. Dl I. R. Șirianu, D. Birăuțiu, G. Stoica. Un grup de Români, cari trăiesc azi în America. Membrii soc. «Bănățanul» din Philadelphia Pa, cari au predat piesa teatrală «Nunta țărănească».

Prețul unui exemplar e 40 filleri. porto postal e 10 fillér.

Aceia, cari cumpără cu bani gata spre vânzare dela 15 călindare în sus, le dăm bucata cu 28 filleri. Poșta o plătește însă cel-ce comandă și anume 72 filleri pentru 25 calendare.

===== Douăzeci și cinci de calendare cu posta cu tot costă 7 cor. 72 fill. =====

În curând va apare și calendarul umoristic „Cucu” și calend. „Foi Ilustrate”.

Comandele se se adreseze la Adm. „POPORUL ROMÂN” István ut 11. Budapest.

Zarafina și Trafica de tutun
a lui

DUMITRU POPP DEJENARUL

în BRAȘOV, Strada Hirscher Nr. 4.

Are onoare a aduce la cunoștința On. public din Țara Oltului și din împrejurime, că **mi-am schimbat localul de**

ZARAFIA și Trafica de tutun

în **vecinătate** de unde am fost, tot în aceea parte a străzii (Strada Hirscher Nr. 4. Brașov) și mă rog de Onor. clientelă a fi cercetat și pe viitor, ca și până acum din partea compatrioților Olteni, căci mă voi sili a satisface cerințele On. public cu toată acuratețea.

Zaraful: DUMITRU POPP Dejenarul.

**ANUNCIURI, INSERAȚIUNI
și RECLAME**

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul” în Făgăraș la tipografia C. Pop.

**TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA
POPORULUI**

Făgăraș, Vár-tér Nr. 46, (casele I. Peia).
(Vis-a-vis de Magistratul orășănesc.)

Esecută **totfelul de tipărituri**, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, **cu prețurile cele mai moderate.**

La tipografie se află pentru ambele confesiuni **tot felul de tipărituri oficiale** pentru agendele bisericesti și scolare; **cărți de școală și de literatură populară, recvizite de scris, etc**

Comandele din afară se efectuează repede.

Sprrijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă

CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.